

VRAGEN RISICOANALYSE EASHW

Te hanteren in geval van [studentenonderzoek](#).

Bij voorkeur heeft onderzoek door studenten geen of minimale ethische risico's.

- Dit is onderzoek met een NEEN-antwoord op de vragen van de risicoanalyse, de vraag over "wettelijke toestemming" (Q3) uitgezonderd (daar mag het antwoord JA zijn).
- Voor studenten uit een Educatieve bachelor/master ook uitgezonderd: vraag 7 & 8. Daar mag het antwoord JA zijn; onderzoek met minderjarigen is voor deze studenten ook mogelijk

VRAGEN

1. NVT

TOESTEMMING

2. ETHISCHE TOESTEMMING: WIJK JE AF VAN ACTIEVE SCHRIFTELIJKE "GEÏNFORMEERDE TOESTEMMING" VAN ALLE DEELNEMERS? Y/N

Jij hebt de PLICHT alle mogelijke deelnemers vooraf voldoende te informeren, en zij hebben het RECHT om al dan niet toe te stemmen. Deze geïnformeerde toestemming verloopt standaard schriftelijk (bijvoorbeeld met een aangevinkt vakje na het lezen van duidelijke informatie, dit kan ook digitaal). Wijk je hiervan af (JA), motiveer dit.

→ Lees de tips over geïnformeerde toestemming op de EASHW-website.

3. WETTELIJKE TOESTEMMING: VERZAMEL OF GEBRUIK JE VOOR, TIJDENS OF NA DE STUDIE GEGEVENS DIE INDIVIDUEN HERKENBAAR MAKEN? Y/N

*De AVG/GDPR-wetgeving geldt wanneer je gegevens verzamelt of gebruikt waarmee je individuen kunt identificeren. Naast ethische toestemming heb je hiervoor ook wettelijke toestemming nodig. Gebruik onze **template voor** geïnformeerde toestemming bij **niet-anoniem onderzoek** om aan de vereisten te voldoen.*

→ Lees de tips over geïnformeerde toestemming op de EASHW-website.

RISICOTABEL

4. HERKENBAARHEID in RESULTATEN: KAN MEN PERSONEN IDENTIFICEREN OF RE-IDENTIFICEREN IN DE ANALYSE-DATA EN/OF RESULTATEN? Y/N

Ethische risico's ontstaan wanneer studieresultaten aan personen gekoppeld kunnen worden. Bijvoorbeeld: omvat je studies opnamen én wis je die opnamen definitief na het maken van anonieme transcripties, dan is er geen risico. Blijven personen herkenbaar in analyses of resultaten, dan wel. Bij een JA-antwoord beantwoord je de bijkomende vragen om hierover te reflecteren.

→ Lees de tips over anonimiteit/pseudonimiteit op de EASHW-website.

5. VERGOEDING: BIED JE VERGOEDINGEN OF EXTRA'S DIE ETHISCHE RISICO'S KUNNEN INHOUDEN? Y/N

Extra's of vergoedingen moeten redelijk zijn. Vermijd verleidingen door te hoge vergoedingen en uitbuiting door te lage vergoedingen. Houd rekening met de studiebevolking, zoals kinderen of mensen in armoede, die kwetsbaarder kunnen zijn. Gebruik geen loterijstelsel voor deelnemers met verslavingsproblematieken, etc. Er bestaan geen vaste criteria voor een billijke vergoeding. Jij bepaalt als onderzoeker wat redelijk is en motiveert dit kort in je antwoord.

→ Lees de tips over vergoeding op de EASHW-website als je dat nog niet gedaan hebt.

6. VERGOEDING: VERZAMEL JE CONTACTGEGEVENS VOOR VERGOEDING EN KUN JE DEZE KOPPELEN AAN ONDERZOEKSDATA? Y/N

*Antwoord **nee** als je contactgegevens apart bewaart en niet kunt koppelen aan datasets of resultaten. Voorzie je geen vergoedingen? Antwoord dan **NVT**.*

→ Lees de tips over vergoeding op de EASHW-website als je dat nog niet gedaan hebt.

7. LEEFTIJD + NIET-ANONIEM: WIJK JE AF VAN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN (1) MINDERJARIGEN (<18) EN (2) HUN OUDER/VOOGD? Y/N

Rekruteer je herkenbare deelnemers jonger dan 18 jaar? Dan vereist de AVG/GDPR-wetgeving de actieve schriftelijke toestemming van zowel (1) de minderjarige zelf als (2) een ouder/voogd.

*Antwoord **ja** als je hiervan afwijkt en motiveer waarom.*

→ Zie de tips over minderjarigen op de EASHW-website.

8. LEEFTIJD + VOLLEDIG ANONIEM: WIJK JE AF VAN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN (1) DEELNEMERS JONGER DAN 13 JAAR EN (2) HUN OUDER/VOOGD? Y/N

*Je studie is **VOLLEDIG ANONIEM** (niemand is ooit herkenbaar), maar je werkt met minderjarigen. Voor kinderen tot en met 12 jaar adviseert de EASHW actieve schriftelijke toestemming van een ouder/voogd. Vanaf 13 jaar mogen jongeren zonder toestemming van een ouder/voogd deelnemen aan volledig anoniem onderzoek.*

→ Lees de tips over minderjarigen op de EASHW-website.

9. KWETSBAAR DEELNEMERS: WERK JE MET ERG KWETSBAAR DEELNEMERS (ERG KWETSBAAR VOORAFGAAND AAN DE STUDIE)? Y/N

Zijn deelnemers los van de studie en bij start van de studie erg kwetsbaar? Denk aan wilsonbekwame personen, personen met ernstige fysieke of mentale gezondheidsproblemen, overlevers van geweld, misbruik of trauma, personen in extreme financiële nood of zonder stabiele huisvesting, personen zonder verblijfsvergunning, personen in erg afhankelijke relaties/situaties, etc. Wees voorzichtig, maar label individuen of groepen ook niet te snel als 'kwetsbaar'.

→ Lees de tips over a priori kwetsbaarheid op de EASHW-website.

10. KWETSBAAR(DER) DOOR DEELNAME: WORDEN DEELNEMERS KWETSBAAR(DER) DOOR DEELNAME AAN DE STUDIE? Y/N

Kan deelname aan de studie deelnemers kwetsbaar(der) maken, ook als ze bij de start niet kwetsbaar zijn? Overweeg of deelname ongewenste reacties kan triggeren. Denk na of deelnemers door deelname aan jouw studie nood kunnen hebben aan een gesprek of advies van een professional.

→ Lees de tips over kwetsbaarheid door deelname op de EASHW-website.

11. KWETSBAARHEID ONDERZOEKERS: KUNNEN ONDERZOEKERS KWETSBAAR(DER) WORDEN DOOR HET UITVOEREN VAN DE STUDIE? Y/N

Kan de uitvoering van de studie onderzoekers, en bij uitstek jonge onderzoekers, kwetsbaar(der) maken, zelfs als dat initieel niet waren? Overweeg of het werk emotioneel of moreel belastend kan zijn (bijvoorbeeld vanwege gevoelige onderwerpen, getuigenissen van geweld of trauma, of conflicten met deelnemers of partners). Denk ook na over situaties waarin onderzoekers kunnen worden blootgesteld aan online of offline agressie, intimidatie of (her)traumatisering.

12. OPNAMEN: MAAK OF VERZAMEL JE OPNAMEN WAARMEE PERSONEN HERKENBAAR ZIJN, EN BEWAAR JE DEZE TIJDENS OF NA DE DATA-ANALYSE? Y/N

*Vaak maken opnamen personen herkenbaar (zie onze Tip Sheets). Wis je alle opnamen vóór de analyse? Antwoord **nee**. Gebruik je opnamen tijdens de analyse of bewaar je deze voor later gebruik? Antwoord **ja**.*

*Let op: Dit geldt ook voor opnamen die deelnemers zelf aanleveren (zoals bij photovoice onderzoek). Bevatten aangeleverde materialen herkenbare personen, antwoord hier dan ook **ja**.
→ Lees de tips over opnamen op de EASHW-website.*

13. MISLEIDING: MISLEID JE DEELNEMERS ZONDER NADERE UITLEG EN RECHT OP TERUGTREKKING ACHTERAF? Y/N

*Misleiding kan nodig zijn als je het exacte studiedoel niet direct kunt toelichten. In dat geval moet je achteraf een debriefing (= gedetailleerde toelichting van het exacte studiedoel) en het recht op terugtrekking geven. Als je hiervan afwijkt (Ja-antwoord) vragen we dit te motiveren.
→ Lees de tips over misleiding op de EASHW-website.*

HERGEBRUIK VAN NIET-ANONIEME DATA

14. (HER)GEBRUIK BESTAANDE DATA: GEBRUIK JE BESTAANDE NIET-ANONIEME DATA ZONDER ORIGINELE TOESTEMMING VAN DE DEELNEMER(S)? Y/N

*Dit betreft NIET-ANONIEME data die eerder is verzameld, maar waarvoor destijds geen toestemming kon gevraagd worden voor de huidige onderzoeksdoeleinden. Denk aan hergebruik van datasets waarin deelnemers herkenbaar zijn, beeld- of audiomateriaal.
→ Zie de tips over hergebruik van data op de EASHW-website.*

15. LATER HERGEBRUIK DATA: ZAL JE NIET-ANONIEME DATA LATER GEBRUIKEN VOOR ANDERE DOELEINDEN? Y/N

*Hergebruik van data voor wetenschappelijke doeleinden is toegestaan met geïnformeerde toestemming. Voor anonieme data volstaat een standaardmelding in de geïnformeerde toestemmingsformulieren. Bij niet-anonieme data moet je volgens de AVG/GDPR-wetgeving gedetailleerd aangeven wat je met wie deelt/zal delen.
→ Zie de tips over hergebruik van data op de EASHW-website.*

ONGELIJKHEID & ZELFREFLECTIE

16. IS ER EEN MOGELIJKE CONTEXT VAN ONGELIJKHEID OF MACHTSONEVENWICHT? Y/N

Het is belangrijk om in alle samenwerkingen rekening te houden met machtsdynamieken, wederkerigheid en eigenaarschap. Dit omvat situaties waarin onderzoekers, deelnemers of partnerinstellingen kunnen verschillen in institutionele, sociale, economische of academische macht. Bijvoorbeeld wanneer wordt samengewerkt met gemeenschappen waar hoge niveaus van armoede, ongelijkheid of een geschiedenis van uitbuiting en onderdrukking aanwezig zijn, waarvan de gevolgen vandaag de dag nog steeds merkbaar zijn. Of wanneer wordt samengewerkt met onderzoekers of instellingen die een duidelijk andere hiërarchische positie innemen.

17. ZIJN ER ETHISCHE RISICO'S TIJDENS HET ONDERZOEK DIE NOG NIET ZIJN VERMELD? En/of HEB JE VERDER NOG VRAGEN VOOR DE COMMISSIE? Y/N